

Latinské „Solus Christus“, po slovensky „Jedine Kristus“, znamená, že jedine (iba) Kristus je základom našej spásy, je našou „cestou“ do (večného) života. Toto konštatovanie sa opiera o mnohé biblické texty. Spomeniem aspoň niektoré: „...tak Boh miloval svet, že svojho jednorodného Syna dal, aby nezahynul, ale večný život mal každý, kto verí v neho“, Jn 3:16. Ježiš prehlásil: „Ja som cesta, pravda a život. Nik neprichádza k Otcovi, ak len nie skrze mňa“, Jn 14:6. Tieto Ježišove slová znamenajú, že on nám priniesol Božiu pravdu – pravdivo (správne) vykladal Božie slovo, opravil jeho falošnú zákonnícku a farizejskú interpretáciu a oznámil (sprostredkoval) nám Božiu vôľu. On je ten, v kom nám hovoril sám Boh (Židom 1:1).

Týmto, ako aj svojím príkladom – poslušnosťou, oddanosťou Bohu, láskou a službou ľuďom – nám ukázal cestu k Bohu. Cestu, ktorú človek po svojom páde opustil a nedokázal opäť nájsť. Jedine v návrate k Bohu a to cestou, ktorú nám ukázal Ježiš, je naša záchrana (spása). Jedine v návrate k Bohu máme život, večný život, ale aj naplnenie zmyslu tohto zemského života. „Jeden je Boh a jeden je aj prostredník medzi Bohom a ľuďmi, človek Kristus Ježiš...“, 1. Tim 2:6.

Teda „Solus Christus“. On je jediný prostredník, jediná cesta k Bohu. Nie sú potrební žiadni iní prostredníci. Neexistujú žiadne iné cesty k Bohu.

Avšak toto stručné heslo „iba Kristus“ nesie so sebou aj isté riziko: nebezpečenstvo zredukovania viery na nejakú intelektuálnu alebo emotívnu záležitosť alebo sústredenie sa len na „časť Krista“. Takýmto rizikom môže byť sústredenie sa iba na niektorý jeho výrok (navyše často vytrhnutý z kontextu), alebo na niektorý príbeh či udalosť z jeho života: napr. na pamiatku jeho narodenia (počas Vianoc) alebo na pripomínanie si jeho smrti („pašie“), či sústredenie sa iba na jeho kríž. A práve preto treba so „Solus Christus“ jedným dychom vyznať aj „Totus Christus“, po slovensky „Celý Kristus“!

Medzi Betlehemom a Golgotou, jasličkami a krížom, je totiž 33 rokov Ježišovho života. Z nich sú pre nás najdôležitejšie posledné tri roky, zaznamenané pomerne podrobne v štyroch evanjeliách, teda časový úsek od jeho pokrstenia vodou (Jánom v rieke Jordán) a Duchom (Bohom), až po jeho obvinenie (židovskou veľradou), odsúdenie (Pilátom) a popravu (rímskymi vojakmi) – po Ježišovu smrť na kríži a jeho následné vzkriesenie (Bohom). Boli to tri roky Ježišovej intenzívnej služby: evanjelizácie, hlásania radostnej zvesti o príchode Božieho kráľovstva, učenia, upozorňovania, vystríhania, volania na pravú (hoci „úzkú“ a neraz nepohodlnú) cestu k Bohu, ale aj roky činenia znamení (zázrakov), ktorých účelom bolo nielen dokázať jeho božské poverenie, ale aj pomáhať trpiacim a v neposlednom rade roky ukazovania

príkladu jeho nasledovníkom, ako sa v praxi realizuje láska k Bohu a k blížnym. Tie tri roky Ježišovej služby priniesli teda jeho učeníkom a prirodzene aj nám, dve veci, ktoré nemožno ignorovať: jeho učenie a jeho príklad.

Samozrejme, že jednotlivé konkrétne udalosti v Ježišovom živote, teda aj jeho narodenie, jeho ukrižovanie, jeho vzkriesenie, a pod., si možno osobitne pripomínať, no zredukovať svoje „kresťanstvo“ iba na „slávenie“ týchto sviatkov, alebo vidieť celý význam Kristovho poslania iba v udalostiach, ktoré si v tieto sviatky pripomínáme, znamená v podstate ignorovať hlavnú časť toho, čo nám Ježiš priniesol. Znamená to opustiť onú „cestu“, ktorou je Kristus. Ľudia, a týka sa to aj vážených teológov, sa často dopúšťajú jednej závažnej chyby. Zdôrazňujú, či vyzdvihujú niektorú časť celku na úkor ostatných častí. Uvediem dva príklady.

Martinovi Lutherovi vyčítajú jeho kritici (tentoraz oprávnene) výrok: „Hreš smelo, ale ešte smelšie ver a raduj sa v Kristu“. Luther „v zápale boja“ pri zdôrazňovaní reformačnej zásady „ospravedlnenia z viery“ použil túto „nadsázku“, hoci celkom iste tým nechcel nikoho povzbudzovať k vedomému hrešeniu, prestupovaniu Božích príkazov a nariadení, či dokonca k rúhaniu. Veď o tom svedčí nielen jeho život, ale aj stovky iných jeho prehlásení a spisov. Tohto jeho predôraznenia sa chytili niektorí ľudia – jednak jeho nepriatelia, aby ho mohli znevažovať, jednak „pohodlní kresťania“, ktorí by radi získali nádej spásy (večného života v Božom kráľovstve), ale pritom sa nechcú vzdať svojho nemravného, lakomého alebo bezohľadného života tu na zemi. Darmo však bude človek „smelo veriť“, ak bude šliapať po Kristovi, po jeho zásadách, po jeho učení, ak bude ignorovať jeho výzvy k pokániu, obráteniu, k zmene mysle, ak neprijme „celého Krista“.

Druhý príklad je ešte závažnejší, pretože nejde iba o „prerieknutie“ (vyslovenie niečoho „v zápale boja“), ale o postoj, presvedčenie. V čase po Lutherovej smrti došlo medzi teológmi k vážnym sporom, ktoré dosiahli taký stupeň a takú formu, že sa hovorilo o „besnote teológov“. V tom čase tvrdil Amsdorf, jeden z protestantských teológov, že dobré skutky nielenže sú nepotrebné, ale že dokonca škodia spáse. To už bolo naozaj priveľa. Bolo to nielen popretie zásady lásky k blížnym, ale mnohí to mohli chápať a aj to chápali, ako „výzvu“ k bezohľadnosti a nemravnosti. Takáto „teológia“ nielenže sa protiví všetkému, čo Ježiš hlásal, ale protiví sa aj zásadám učenia apoštola Pavla, na ktorého sa títo „teológovia“ odvolávali.

Uvediem aspoň niekoľko z mnohých Pavlových výrokov, ktoré jasne ozrejmujú jeho skutočné zmýšľanie o dobrých skutkoch, o skutkoch, ktoré sa týkajú vzťahu kresťana k Bohu a k ľuďom. Pavol jasne ukázal (Gal 5:14), aký vzťah k druhým ľuďom sa od kresťana vyžaduje. Je to vzťah založený na konaní dobra, dobrých skutkov. Týmito skutkami si ani po obrátení spasenie nezasluhujeme, ani si týmito skutkami spasenie nezachovávame, ale týmito skutkami, ktoré

pramena z viery a lásky, ktorú nám dáva Boh, preukazujeme, že v nás je Kristov Duch (Rim 8:9) a že v našom živote jestvuje ovocie Ducha.

V Pavlových listoch čítame: „...nech nikto nehľadí, čo jemu prospeje, ale čo prospeje inému“ (1. Kor 10:24); „Čo človek rozsieva, to bude aj žať... ..dokiaľ máte čas, čiňte dobre všetkým“ (Gal 6:7,10); „Neochabujte činiť dobre“ (2. Tes 3:13 a pod.: 1.Tim 2:10; 5:8; 6:18); „...žiadam si, toto zdôrazňuj: aby tí, čo uverili Bohu, snažili sa konať dobré skutky“ (Flm 3:8).

Na iných miestach apoštol Pavol vymenúva niektoré skutky lásky a prejavy pravého kresťanského života (môžeme ich nazvať aj „kresťanské cnosti“): skromnosť, službu, úprimnosť, štedrosť, ochotu, horlivosť, bratskú lásku, úctivosť, usilovnosť, vrúcnosť, trpezlivosť, pohostinnosť, pravidelnú modlitbu, službu Pánu (Bohu), neodplácanie zlým za zlé, účasť, súcitenie s inými („radujte sa s radujúcimi a plačte s plačúcimi“), vystríhanie sa pomsty, premáhanie zlého dobrým, atď. (1.Tes 4:9; 5:14–22; Rim 12:1–21; 13:8–10).

Sú skutky, ktoré boli v čase „Starej zmluvy“ (zmluvy skutkov) božiemu ľudu prikázané Božím zákonom (daným skrze Mojžiša), ktoré sa týkali obetného systému zvieracích a iných obetí, áronovského kňazstva a levítov ako prostredníkov, svätostánku a neskôr chrámu (svätyne), svätenia sviatkov, obradného očisťovania, čistého a nečistého, atď., pričom všetky tieto prikázania dopredu ukazovali na Krista ako Veľkňaza a jediného Prostredníka medzi Bohom a ľuďmi a na jeho jednu a dostatočnú obeť zmierenia. Tieto veci sa naplnili v Kristovi, a preto takéto skutky Boh už dnes od svojho ľudu (spasených kresťanov), ktorý je pod Novou zmluvou (zmluvou milosti), nevyžaduje.

Nepotrebujeme chrám, oltár, kadenie, kňazov oblečených podľa predpisu, prelievanie zvieracej krvi na prikrytie hriechu, obriezku tela, atď. Práve naopak, ak by sme sa k týmto veciam vrátili, vypadli by sme z milosti (pozri list Galatským a list Židom).

Potom existujú skutky, ktoré sú prikázané ľuďmi v dôsledku premrštenej a pomýlenej interpretácie (výkladu) Božieho zákona. S takými sa stretával a proti nim vystupoval sám Pán Ježiš počas svojej zemskej služby. Boli to skutky farizejskej a zákonníckej tradície. Žiaľ s takýmito ľuďmi, ktorí prikazujú skutky, sa v „náboženskom“ prostredí stretávame aj dnes.

No a nakoniec existujú skutky, ktoré vychádzajú z viery a lásky a ich konečným cieľom je láska,

ktorá naplňa Boží zákon (Gal 5:14). Takéto skutky Boh vyhľadáva u svojho ľudu aj dnes. Nie sme pod zákonom, ale nie sme bez zákona (Rim 6:14-15, 1. Kor 9:20–21, Gal 5:18). Napriek tomu, že Kristus za nás zástupne dokonale naplnil požiadavku zákona, my, ktorí sme skrze Krista pod milosťou, svojimi dobrými skutkami slúžime Bohu v spravodlivosti a prinášame ovocie Ducha. A úžasná milosť spočíva v tom, že nám k tomu Boh dal nové srdce (nové narodenie z Ducha) a On pôsobí naše aj chcenie aj činenie, pretože sa mu to tak ľúbi (Flp 2:13).

Toto Pavlovo chápanie „skutkov“ je úplne v zhode s Ježišovým učením. Spomeňte si napríklad na Ježišovu reakciu, keď mu farizeji vyčítali, že jeho učeníci nedodržiavajú rituálne umývanie rúk pred jedlom (Mt 15:2). Ježiš ich vtedy pokarhal, že „ľudským rozkazom (tradíciám) učia ako učeniam Božím“ (Mt 15:7–9). Podobne reagoval, keď jeho a jeho učeníkov obviňovali z nedodržiavania sobotného odpočinku aj vtedy, ak išlo o činnosť spojenú s pomocou blížnemu alebo so zachovaním zdravia (Mt 12:1–13 a i.). Ježiš teda tiež veľmi jasne rozlišoval medzi skutkami, ktoré boli iba prejavom dodržiavania tradícií alebo ľudských príkazov a skutkami, ktoré boli prejavom skutočnej poslušnosti voči Bohu a výrazom lásky k Bohu. Láska k Bohu je aj „prvým prikázaním“ zákona, spočíva predovšetkým v bázni pred Bohom, v poslúchaní Božej vôle, v dodržiavaní jeho ustanovení a príkazov.

To, že konanie dobrých skutkov vyžaduje Boh, by malo byť jasné každému, kto pozná Písmo. Veď celým Božím slovom sa ako červená niť tiahnu výroky, napomenutia, výzvy prikazujúce konať dobro a zakazujúce zlo. A sú tam aj mnohé príklady dobrých i zlých činov ľudí a ich následkov. Kde to teda Amsdorf vzal, že „dobré skutky škodia spásy“? Bola to „iba“ nevedomosť, či tento jeho výrok bol „inšpirovaný“ najväčším Božím nepriateľom?

Pravdou je pravý opak Amsdorfovho výroku, teda: „spásy škodí viera bez skutkov lásky“, formálne „uctievanie“, konanie mŕtvych (prázdnych „náboženských“) skutkov – teda „mŕtva viera“, ako ju nazýva apoštol Jakub. Taká „mŕtva viera“ a „prázdna nábožnosť“ nielenže nič neznamená, ale škodí. Napríklad aj tým, že odvádza od vecí podstatných a potrebných (medzi ktoré patria, okrem iného, aj dobré skutky – skutky lásky) a pritom prináša falošné uspokojenie. Dobré skutky (ak ich správne chápeme), teda skutky lásky k Bohu a ľuďom, sú a musia byť súčasťou viery. Veľmi dobre to vedel aj Luther. Svedčí o tom tento jeho výrok: „Nemožno oddeľovať skutky od viery, tak ako nemožno oddeliť žiar a svetlo od ohňa.“

Pre nás musia byť najsmeroDATNEJŠÍMI slová nášho Pána a Spasiteľa. Ježiš Kristus svojich poslucháčov veľmi dôrazne pred hriechom vystríha. Podľa Pána Ježiša nielen „skutkové naplnenie“, ale už aj úmysel je hriechom. Porušením príkazu „nezabiješ“ je napríklad už nenávisť (pozri kázeň na hore), podobne porušením zákazu smilstva je už hriešna túžba po

nemanželskom partnerovi (Mt 5:21–22, 27–28). Hreší sa teda nielen skutkami, ale aj mysl'ou.

Na otázku zákonníka „ktoré prikázanie je prvé zo všetkých (t.j. najdôležitejšie)?“ Ježiš cituje tzv. „sumu zákona“: „Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého srdca, z celej duše, z celej mysle a z celej sily. A druhé (v poradí dôležitosti) je toto: Milovať budeš blížneho ako seba samého“ (Mk 12:28–31). Čo znamená milovať Boha? Predovšetkým ctiť si Ho a rešpektovať Ho. Teda najmä plniť Jeho vôľu, Jeho príkazy: „Kto ma miluje, zachováva moje prikázanie“, Jan 14:15+21–24. A milovať blížneho ako seba, znamená nielen chcieť, ale aj konkrétne činiť dobro a spravodlivosť, byť k blížnemu milosrdný, odpúšťať.

Priamo a jasne, inokedy zase v podobenstvách Ježiš formuloval svoje učenie, príkazy, napomenutia. Ony sú súčasťou toho, čo vyjadrujeme výrazom „Totus Christus“. Bez prijatia „celého Krista“, to znamená i celého jeho učenia, nemôžeme byť jeho skutočnými nasledovníkmi a nemôžeme sa ani utešovať falošnými nádejami.

Celkom iste nám na spásu stačí Kristus, „Solus Christus“, ale musí to byť celý Kristus, „Totus Christus“. Prijmi ho teda celého – nielen to dieťaťko v jaslách, ani nie iba toho umučeného na kríži, ale aj, ba najmä, toho živého a vyvýšeného Krista. Nemôžeš si vyberať iba niečo – to, čo sa ti momentálne hodí alebo páči. Buď máš Krista celého – patríš mu a môžeš teda prijímať všetko dobré, čo viera v neho prináša, radovať sa a očakávať naplnenie jeho zaslúbení alebo ho nemáš vôbec – a potom tvoje „kresťanstvo“ je len fasádou, za ktorou je hlboká prázdnota, z ktorej nemáš žiaden úžitok ani v súčasnom, ani v budúcom živote.

redakčne upravené so súhlasom autora;

Pôvodnú prácu „Solus Christus – Totus Christus“ nájdete na www.knihy-benjan.sk